

Oppgave 1

Hvorfor er økonomiske virkemidler som avgifter på utslipp eller omsettelige utslippskvoter å foretrekke framfor direkte reguleringer for å få ned CO₂-utslipp? Direkte reguleringer pålegger den enkelte bedrift en bestemt utslippsreduksjon eller bestemte tiltak for å redusere utslippene. For hvilke typer forurensing kan direkte reguleringer være best egnet?

Avgifter eller omsettelige kvoter egner seg når skaden ved utslippet er uavhengig av hvor det slippes ut – og slik er det ved CO₂-utslipp. Avgift på CO₂-utslipp eller omsettelige kvoter innebærer at bedriftene står overfor en pris på utslipp. De kan velge å slippe ut eller betale avgiften/kvoten. De vil da ha insentiv til å redusere utslipp dersom kostnadene å redusere et tonn mer er lavere enn avgift/kvotepriis. Ved samme avgift/kvotepriis for alle vil utslippene dermed bli redusert på billigste måte. Bedriftene har også et insentiv til å finne nye og rimeligere måter å få ned utslippene på.

Ved direkte reguleringer er det ikke slik: Utslippene kan være dyrere å rense på marginen i en bedrift enn en annen, og ved pålegg om bestemte tiltak er det ikke sikkert at utslippene blir redusert på billigste måte i den enkelte bedrift. De har heller ikke noe insentiv til å finne billigere måter å redusere utslippene på.

For en del mer lokale forurensinger, som avrenning fra jordbruk, er skaden avhengig av hvor utslippet skjer. Da er det ingen god ide med omsettelige kvoter eller avgift, for der bør prisen på utslipp variere med stedet det slippes ut på.

Det er også en del type forurensing som er så alvorlig/akutt at det er optimalt å unngå den helt – som ved utslipp av kvikksølv. Forbud kan da være det beste.

Det er ikke så viktig å diskutere optimalt nivå på utslipp i denne oppgaven – her er poenget hvordan utslippet renses på billigste måte.

Denne oppgaven kan besvares ved figurdrøfting – men kan også besvares ved klare verbale resonnementer.

Resonnementene har vært gjennomgått på forelesninger og i oppgaver, og de har slides om dette. Det står også om det i læreboka, og de har kap. 5 i «Gronn skattekommissjon» (NOU15:5) på pensum

Oppgave 2

Vi ser på en bedrifter som etterspør arbeidskraft i et marked med fullkommen konkurranse. Bedriften kan kjøpe den arbeidskraften den ønsker til lønna w .

- Forklar ved hjelp av en figur hvordan en bedriften bestemmer sin etterspørsel etter arbeidskraft.
- Hvordan vil en reduksjon i prisen på bedriftens produkt påvirke bedriftens etterspørsel etter arbeidskraft?

Dette er standard produksjonsteori som er godt dekket i forelesninger, på seminarer og i læreboka (effekten av en prisøkning står for eksempel i læreboka i figur 19-4)

Vi ser nå på markedet for den type arbeidskraft bedriften etterspør.

- c) Forklar kort hvordan sysselsetting (N) og lønn (w) bestemmes i et slikt marked.
- d) Hva blir effektene i markedet av en lønns-subsidie s per arbeidstime?
- e) Hvordan avhenger effektene av hvor bratt tilbudskurven er?
- f) Regn ut effektene av en lønns-subsidie når etterspørselen etter arbeidskraft er gitt ved $N = -2w + 1400$ og tilbudet ved $N = 8w - 600$
- g) Hvilken effekt har en subsidie på samfunnsøkonomisk overskudd i markedet?

Partiell markedsteori er kjernepensum og svært godt dekket både i forelesninger, lærebok, slides, og oppgaver på seminarer og ellers. Bør derfor legge vekt på at det er godt forklart.

d) De fleste bør klare å vise effekt på markedspris og omsatt mengde og nettoppris til den som får subsidien. Her er det mulig å velge selv om det er bedrift eller arbeidstaker som får utbetalt subsidien.

e) Jo brattere T-kurven er desto større del av subsidien går til arbeidstakerne. Dette er enklest å vise i figur hvis de legger skiftet på E-kurven.

f) Her kan man velge om det er bedriftene eller de ansatte som får utbetalt subsidien. Ny likevekt: Lønna utbetalt til en ansatt blir $w = 200 + s/5$. Bedriften betaler $w - s = 200 - 4s/5$. De ansatte får altså bare 1/5 av subsidien.

g) Dersom s ikke korrigerer for en markedssvikt leder den til lavere samfunnsøkonomisk overskudd. En god besvarelse bør kunne tegne og forklare på figur hvordan samfunnsøkonomisk overskudd blir lavere selv om både bedrifter og arbeidstakere kommer bedre ut

Oppgave 3

De fleste aviser kommer nå i digitale utgaver. Dette betyr at marginalkostnaden ved en avis er null når den først er produsert i digitalt format. Men det er fortsatt betydelige faste kostnader ved å lage innholdet i en avis. Forklar hva slags markedsform vi kan få med en slik produksjonsstruktur, og hvordan pris og omsetning i markedet vil bli. Gi en samfunnsøkonomisk vurdering av utfallet i markedet.

Digitale aviser er et ikke-rivaliserende gode. Produksjonsstrukturen gir fallende gjennomsnittskostnader – dvs «naturlig monopol». Dersom det er plass til mange aviser i markedet kan vi få monopolistisk konkurranse. Naturlig monopol og monopolistisk konkurranse er grundig dekket i forelesninger, slides og gjennom oppgaver. De skal kunne vise monoptilpasningen på figur og sammenlikne med samfunnsøkonomisk optimal løsning.

Det er heller ikke feil om noen mener det er oligopol – det kan jo være det bare er plass til så få aviser at hver av dem tenker strategisk, men de har ikke lært noe teori for det (utover 2x2 spill med høy vs lav pris – fangens-dilemma).

Det kan være noen bare drøfter monopoltilpasningen uten å si noe om muligheter for konkurranse. Det er ikke feil – men ikke så bra som å ha med noe om mulighet for konkurranse i markedet.